

ЗВІТ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЖИТЛОВИХ ПРОГРАМ ТА РІШЕНЬ ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Попельнастівська сільська територіальна громада
Кіровоградська область

Зміст

Вступ.....	2
Методологія дослідження.....	3
Перелік НПА, які застосовуються у сфері забезпечення житлових прав ВПО.....	5
Основні терміни та поняття.....	6
Аналіз результатів дослідження.....	7
Загальна інформація про кількість ВПО, зокрема тих, які потребують покращення житлових умов. Житлові фонди.....	8
Локальні житлові програми, спрямовані на забезпечення житлових прав ВПО, у Попельнастівській СТГ.....	9
Національні житлові програми, які реалізуються у Попельнастівській СТГ	10
Кредитні житлові програми.....	11
Інформаційна доступність.....	14
Рекомендації.....	14

Вступ

Конституція України є основою правового регулювання житлового права в Україні. Саме у ст. 47 Конституції України закріплене право на житло кожного громадянина країни. Держава створює умови, за яких кожен громадянин може його будувати, купувати або орендувати. Людям, які потребують соціального захисту, влада на рівні держави та місцевого самоврядування надає житло безоплатно або за доступну плату, встановлену законом.

Внаслідок повномасштабної війни Російської Федерації проти України мільйони українців були вимушені покинути свої домівки та переміститись у більш безпечні регіони країни. Вони стали внутрішньо переміщеними особами. Проблема ж забезпечення ВПО житлом набуває дедалі гострішого характеру — як для держави, так і для громад, які їх приймають.

Команда благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізуєш Сервісез”» у межах проекту «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб», який реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, проводить дослідження місцевих і національних політик у сфері житлових проблем ВПО та інших людей, які постраждали внаслідок війни.

Органи державної та місцевої влади реалізують різні програми підтримки ВПО, які втратили житло та були змушені переїхати в інші населені пункти. Частина таких програм підтримки існувала до 24 лютого 2022 року, а деякі почали втілюватися лише після повномасштабного вторгнення. У проєкті Плану відновлення України, презентованому у липні 2022-го, наявні довгострокові перспективи підтримки населення в умовах воєнного стану та після його припинення.

Скорочення надходжень до державного та місцевих бюджетів, непередбачувані наслідки і строки завершення війни створюють негативний вплив на розроблення та ухвалення довгострокових рішень у житловому секторі.

За прогнозами міжнародних інституцій, що довше триватиме війна, то більше населення країни потраплятиме у вразливе становище, а ресурси, які дозволяли б людям протриматися без сторонньої допомоги, будуть вичерпуватися. Саме тому важливо визначити реальну потребу ВПО у житлових програмах і програмах підтримки реалізації житлових

прав (компенсація оренди, комунальних послуг тощо), а також забезпечити їхню доступність.

Методологія дослідження

Мета дослідження

Проведення аналізу житлових програм для ВПО, які реалізуються у цільових громадах, з метою розроблення рекомендацій, спрямованих на вдосконалення довгострокових житлових рішень на користь ВПО під час формування локальної житлової політики.

Об'єкт дослідження

Перешкоди в доступі ВПО до житлових програм, які діють у цільових громадах, зокрема з урахуванням забезпечення постійним та соціальним житлом.

Предмет дослідження

- Національні житлові програми для ВПО, які реалізуються у цільових громадах, зокрема наявність компенсації власникам житла за розміщення ВПО.
- Чинні місцеві цільові програми, інші місцеві нормативно-правові акти (положення, рішення, розпорядження, плани заходів тощо), спрямовані на забезпечення житлом ВПО, зокрема наявність компенсації власникам житла за розміщення ВПО.
- Інші житлові програми та рішення для ВПО, які реалізують у цільових громадах міжнародні та національні неурядові організації.

Завдання дослідження

1. Проаналізувати:

- національні житлові програми для ВПО, які реалізуються у цільових громадах;
- місцеві цільові програми та рішення, інші локальні НПА (положення, рішення, розпорядження, плани заходів тощо), спрямовані на забезпечення житлом ВПО;
- житлові програми для ВПО, які реалізують у цільових громадах міжнародні та національні неурядові організації.

2. Зібрати дані про кількість ВПО, які потребують покращення житлових умов у цільових громадах, з урахуванням демографічних характеристик та потреб у покращенні житлових умов.
3. Розробити звіт про результати аналізу чинних житлових програм для ВПО у цільових громадах.
4. Розробити рекомендації та план необхідних змін для кожної цільової громади.
5. Провести презентацію дослідження у формі заходу, спрямованого на адвокацію запропонованих змін за участі зацікавлених сторін.

Географія дослідження: об'єднані територіальні громади України.

Період проведення дослідження: жовтень — грудень 2024 року.

Методи та інструменти дослідження

- Експертна оцінка місцевих цільових програм та інших НПА (положення, рішення, розпорядження, плани заходів тощо), спрямованих на забезпечення житлом ВПО.
- Експертна оцінка доступу до національних житлових програм для ВПО, які реалізуються у цільових громадах.
- Експертна оцінка житлових програм для ВПО, які реалізують у цільових громадах міжнародні та національні неурядові організації.
- Аналіз офіційних сайтів органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо доступності інформації про чинні житлові програми для ВПО.

Джерела інформації

1. Сайти органів виконавчої влади та місцевого самоврядування територіальних громад.
2. Офіційні відповіді на запити згідно з вимогами Закону України «Про доступ до публічної інформації».
3. Статистична інформація щодо кількості ВПО, які потребують покращення житлових умов.
4. Місцеві НПА (положення, програми, рішення, розпорядження, плани заходів тощо).
5. Звіти про виконання житлових програм.

Перелік нормативно-правових актів, які застосовуються у сфері забезпечення житлових прав ВПО

- Конституція України.
- Цивільний кодекс України.
- Житловий кодекс України 1983 року.
- Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».
- Закон України «Про житловий фонд соціального призначення».
- Постанова КМУ «Деякі питання реалізації Закону України “Про житловий фонд соціального призначення”» (від 23.07.2008 № 682).
- Постанова Ради Міністрів УРСР і Укрпрофспілки «Про затвердження Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР» (від 11.12.1984 № 470).
- Стратегія державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та операційний план заходів з її реалізації у 2023–2025 роках (затверджені Розпорядженням КМУ від 07.04.2023 № 312).
- Порядок надання державної підтримки та забезпечення громадян доступним житлом (затверджений Постановою КМУ від 10.10.2018 № 819) — не фінансується з 2020 року.
- Постанова КМУ від 02.08.2022 № 856 (доступне іпотечне кредитування «ЄОселя»).
- Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті за Програмою «Надання пільгових іпотечних кредитів внутрішньо переміщеним особам» (затверджений Постановою КМУ від 28.04.2021 № 451), — за рахунок коштів гранту, наданого KfW.
- Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об’єднаних сил (ООС) на придбання житла (затверджений Постановою КМУ від 27.11.2019 № 980), — не фінансується з 2020 року.
- Постанова КМУ «Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» (від 18.04.2018 № 280).

- Постанова КМУ «Деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» (від 29.04.2022 № 495).
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку компенсації витрат на тимчасове розміщення внутрішньо переміщених осіб, які перемістилися у період воєнного стану і не отримують щомісячної адресної допомоги переміщеним особам для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» (від 19.03.2022 № 333).
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України» (від 04.10.2017 № 769).
- Локальні НПА (комплексні програми, рішення сесії місцевих рад, порядки виконавчих комітетів місцевих рад тощо).

Основні терміни та поняття

Внутрішньо переміщена особа в українському законодавстві — це громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання внаслідок чи для уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Відповідно до п. 6 ст. 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», ВПО має право на створення належних умов для її постійного чи тимчасового проживання.

Основою правового регулювання житлових прав в Україні є Конституція України, яка в ст. 47 закріплює загальне право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Людям, які потребують соціального захисту, держава та органи місцевого самоврядування надають житло безоплатно або за доступну плату відповідно до закону. Нікого не можна примусово позбавити житла, виключно на підставі закону за рішенням суду.

Відповідно до Закону України «Про житловий фонд соціального призначення», **житловий фонд соціального призначення** — це сукупність

соціального житла, що надається громадянам України, які відповідно до закону потребують соціального захисту. Окремі аспекти цього поняття висвітлені в постанові КМУ «Деякі питання реалізації Закону України “Про житловий фонд соціального призначення”» (від 23.07.2008 № 682).

Дещо інший підхід викладено в Житловому кодексі України. Так, п. 5 ч. 2 ст. 4 зараховує до житлового фонду соціального призначення квартири в багатоквартирних житлових будинках, садибні (одноквартирні) житлові будинки, а також житлові приміщення в інших будівлях усіх форм власності, що надаються людям, які відповідно до закону потребують соціального захисту. Тобто не обмежує житловий фонд лише комунальною формою власності.

Питання, пов’язані з розміщенням ВПО у місцях тимчасового проживання, зокрема з дотриманням вимог, передбачених Постановою КМУ «Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» (від 01.09.2023 № 930), а також з наданням соціальних послуг у громаді (притулок, підтримане проживання, стаціонарний догляд, паліативний догляд тощо) *це дослідження не охоплює.*

Аналіз результатів дослідження

Попельнастівська громада була створена 23.12.2018 року. До Попельнастівської громади входять 30 сіл: Попельнасте, Долинське, Травневе, Зелене, Зелена Балка, Братське, Олександрівка, Сонине, Улянівка, Першотравневе, Тарасово-Шевченкове, Червоний поділ, Михайлівка, Пахарівка, Тарасівка, Дівоче Поле, Петрозагір’я, Новозалотарівка, Трудівка, Щасливе, Червона Кам’янка, Ялинівка, Добронадіївка, Медове, Зелений Барвінок, Зелений Гай, Катеринівка, Куколівка, Солов’ївка, Гулевичі.

Щоб отримати статистичні дані про кількість ВПО, зокрема тих, які потребують покращення житлових умов у Попельнастівській СТГ, було надіслано відповідні запити на доступ до публічної інформації до Попельнастівської сільської ради. Відповіді були надані вчасно.

Визначено, що на території Попельнастівської СТГ реалізуються національні житлові програми, місцеві НПА, спрямовані на забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

Загальна інформація про кількість ВПО, зокрема тих, які потребують покращення житлових умов

На території Попельнастівської сільської ради всього проживає 455 осіб зі статусом ВПО, з них: 431 внутрішньо переміщена особа проживає в приватному секторі, 18 осіб евакуйованих з Донецької області – з 02 вересня 2024 року перебувають в місці тимчасового проживання - в громадській споруді (будівлі закладу освіти), за адресою: с. Щасливе вул. Центральна 21 А, Олександрійського району Кіровоградської області, та 6 осіб похилого віку перебувають в стаціонарному відділенні для постійного проживання комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Попельнастівської сільської ради Олександрійського району Кіровоградської області», яке відповідно до розпорядження сільського голови визначене, як місце компактного проживання (тимчасово, на час воєнного стану та ще 30 днів після його завершення).

На квартирному обліку осіб, які потребують покращення житлових умов, при виконавчому комітеті Попельнастівської сільської ради. зазначена категорія осіб не перебуває.

Станом на 01.11.2024 року у Попельнастівській громаді ВПО об'єднані в такі категорії відповідно до таблиці:

Категорії	Кількість
Зареєстровано ВПО (всього)	455
Зареєстровано ВПО з 2022 року	1046
сімей ВПО	356
В т.ч. жінок	265
В т.ч. чоловіків	190
В т.ч. працездатного віку	180
В т.ч. пенсіонерів	136
В т.ч. осіб з інвалідністю	13
В т.ч. дітей до 18 років	94
учасників бойових дій	3

Усі новоприбулі на територію громади ВПО у найкоротші терміни розміщуються в приватному секторі; відповідне опитування не проводилось. усі внутрішньо переміщені особи проживають у приватному секторі; 6 осіб проживають у стаціонарному відділенні для постійного проживання КУ "ЦНСП Попельнастівської сільської ради».

Житлові фонди на території громади

За інформацією громади, квартирний облік осіб, які потребують поліпшення житлових умов на території Попельнастівської сільської ради ведеться відповідно до рішення виконавчого комітету Попельнастівської сільської ради від 23 червня 2023 року № 86 «Про затвердження положення про квартирний облік при виконавчому комітеті Попельнастівської сільської ради Олександрійського району Кіровоградської області».

На квартирному обліку осіб, які потребують покращення житлових умов, при виконавчому комітеті Попельнастівської сільської ради зазначена категорія осіб не перебуває.

Облік осіб, які потребують отримання житла з фонду житла територіальної громади, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб відповідно до постанови КМУ 495, не ведеться, оскільки на території Попельнастівської сільської ради відсутній фонд житла, призначений для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб відповідно до постанови КМУ № 495 та відсутні житлові приміщення відповідного призначення.

На території Попельнастівської сільської ради відсутній фонд соціального житла, оскільки відсутні житлові приміщення соціального призначення.

Локальні житлові програми, спрямовані на забезпечення

житлових прав ВПО, у Попельнастівській СТГ

Що стосується регіональних програм на території громади, то діє Обласна програма забезпечення молоді житлом на 2023–2025 роки (затверджена Рішенням Кіровоградської обласної ради від 06.10.2023 № 389), а також [Обласна програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім» на 2021–2025 роки](#) (затверджена Рішенням Кіровоградської обласної ради від 25.09.2020 № 809). У межах Програми «Власний дім» у 2023 році надано три довгострокові пільгові кредити на загальну суму 800 000,00 грн. У 2024 році передбачені кошти не використовувалися. ВПО для отримання кредитів не зверталися.

Рішенням сільської ради від 04 травня 2023 року № 807 затверджено «Програму забезпечення потреб внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб, що тимчасово розміщуються на території Попельнастівської територіальної громади Олександрійського району Кіровоградської області на 2023 рік»;

Рішенням сільської ради від 14 грудня 2023 року № 989 затверджено «Програму забезпечення потреб внутрішньо переміщених

та/або евакуйованих осіб, що тимчасово розміщуються на території Попельнастівської територіальної громади Олександрійського району Кіровоградської області на 2024 рік».

Фінансування в межах бюджетних призначень - матеріальна допомога на вирішення соціально-побутових питань - 35 тис. грн.

Рішенням сільської ради від 23 грудня 2022 року № 512 затверджено «Програму місцевих стимулів для медичних працівників на 2022-2024 роки» лікарям громади зі статусом ВПО у 2023 році проведено виплату відшкодування видатків за спожиті комунальні послуги та енергоносії в сумі 6,5 тис. грн.

Діяльність Ради з питань ВПО при Попельнастівській сільській раді

На території Попельнастівської сільської ради рішенням виконавчого комітету Попельнастівської сільської ради від 25 липня 2023 року № 95 «Про створення Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Попельнастівській сільській раді» було створено Раду ВПО, затверджено її склад і Положення.

Звернення осіб з числа ВПО відсутні, оскільки усі внутрішньо переміщені особи проживають у приватному секторі; 6 осіб проживають у стаціонарному відділенні для постійного проживання КУ "ЦНСП Попельнастівської сільської ради». Є необхідність у посиленні напрямку житлового забезпечення Ради ВПО шляхом навчання її членів.

Національні житлові програми, які реалізуються

у Попельнастівській СТГ

На території громади реалізується програма компенсації оренди житла, житлово-комунальних послуг на виконання Постанови КМУ «Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб» (від 19.03.2022 № 333) — Програма «Прихисток».

Протягом 2023 року було отримано 444 заяви на компенсацію, розміщено 148 осіб з числа ВПО, обсяг витрат, що підлягав компенсації - 755490,36 грн.

Протягом 10 місяців 2024 року (станом на 01.11.2024) було отримано 251 заяву на компенсацію, розміщено 106 осіб з числа ВПО, обсяг витрат, що підлягав компенсації - 327096,42 грн.

З метою виконання постанови від 19 березня 2022 року №333 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2022 року № 490) «Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення внутрішньо переміщених осіб, які перемістилися у період воєнного стану і не отримують щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття, витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» та постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2023 року №1413 «Про внесення змін до Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб» громада лише приймає заяви від осіб (власників домогосподарств), що розмістили внутрішньо переміщених осіб та відповідно до вище зазначеної Постанови узагальнює та подає до Департаменту житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу Кіровоградської обласної військової адміністрації Додаток 5 «Перелік осіб, що розмістили внутрішньо переміщених осіб та подали заяву про отримання компенсації витрат».

Тому громада не володіє інформацією щодо фінансування проекту «Прихисток» за кошти ООН. Інших програм на території громади не реалізуються.

Кредитні житлові програми

Державна спеціалізована фінансова установа «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» (далі — *Держмолодьжитло*) є виконавцем низки державних та регіональних програм, мета яких — забезпечення житлом ВПО. Такі програми реалізуються відповідно до:

1. Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла (затверджений Постановою КМУ від 27.11.2019 № 980).
2. Порядку пільгового іпотечного кредитування внутрішньо переміщених осіб за рахунок коштів гранту, наданих Кредитною установою для відбудови (KfW) (затверджений Постановою КМУ від 28.04.2021 № 451). Фінансування відбувається за рахунок грантових коштів Уряду Федеративної Республіки Німеччини через KfW.

Діють вісім місцевих житлових програм (шість обласних — у Вінницькій, Закарпатській, Запорізькій, Київській, Миколаївській, Одеській областях; дві міські — у Тернополі та Харкові), затверджені органами місцевого самоврядування. Передбачене забезпечення житлом ВПО шляхом надання пільгового кредиту або бюджетної підтримки.

Кількість зареєстрованих заяв від ВПО в усій Україні щодо участі у житлових програмах з 2021 року:

- Порядок № 980: 2021 рік — 9051; 2022 рік — 9117; 2023 рік — 9185; 2024 рік (станом на 01.06.2024) — 9215.
- Порядок № 451: 2021 рік — 22 286; 2022 рік — 30 505; 2023 рік — 35 244; 2024 рік (станом на 01.06.2024) — 36 472.

Кількість ВПО, які скористалися житловою програмою в Україні

Документ	2021		2022		2023		2024		Разом	
	к-сть	млн грн	к-сть	млн грн	к-сть	млн грн	к-сть	млн грн	к-сть	млн грн
Порядок № 980	11	13,6	7	7,4	6	10,1			24	31,1
Порядок № 451	241	280,1	332	487,6	94	166,7	2	3,3	669	937,7
Місцеві програми	12	8,3			8	7,9	1	1,1	21	17,3

Загальна кількість поданих заяв від ВПО через мобільний додаток порталу «Дія» в Україні з 01.08.2023 — 15 856.

Відповідно до даних, наданих Державним фондом сприяння молодіжному житловому будівництву, в Попельнастівській сільській територіальній громаді, на сьогодні, органами місцевого самоврядування не затверджені місцеві програми, які передбачають забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

В той же час, в Кіровоградській області Держмолодьжитло є виконавцем ряду державних та регіональних програм, метою яких, в тому числі, є забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, а саме:

- Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 року № 980 (далі – Порядок 980);

- Порядку пільгового іпотечного кредитування внутрішньо переміщених осіб за рахунок коштів гранту, наданих Кредитною установою для відбудови (KfW), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.2021 року № 451 (далі – Порядок 451) – фінансування відбувається за рахунок грантових коштів Уряду Федеративної Республіки Німеччини через KfW.

У Попельнастівській сільській територіальній громаді кількість зареєстрованих заяв від ВПО щодо участі у житлових програмах за період з 2021 року:

- для участі у Порядку 980 зареєстровано:
 - 2021 рік – 9051;
 - 2022 рік – 9117;
 - 2023 рік – 9185;
 - 2024 рік (на 01.11.2024 рік)- 9253;
- для участі у Порядку 451 зареєстровано:
 - 2021 рік – 22286;
 - 2022 рік – 30505;
 - 2023 рік – 35244;
 - 2024 (на 01.11.2024 рік) – 34827.

Кількість ВПО в Кіровоградській області, що скористалися житловими програмами (надано кредитів) та обсяги фінансування за період з 2021 року:

Програма	2021		2022		2023		2024 (станом на 01.10.2024 року)		Разом	
	Кільк.	Проф-но, млн. грн.	Кільк.	Профно, млн. грн.	Кільк.	Проф-но, млн. грн.	Кільк.	Проф-но, млн. грн.	Кільк.	Проф-но, млн. грн.
Порядок 451			2	1,6	1	1,4			3	3,0

Як бачимо, програма є досить популярною та користується увагою з боку ВПО, що підтверджується зростанням кількості зареєстрованих осіб для участі в Програмі.

ПрАТ «Українська фінансова житлова компанія» (далі — **ПрАТ «Укрфінжитло»**) утворено для розвитку іпотечного кредитування, зокрема забезпечення громадян України житлом. 100% акцій ПрАТ «Укрфінжитло» належить державі в особі Міністерства економіки України. Зокрема, ПрАТ «Укрфінжитло» є виконавцем державної Програми іпотечного кредитування «ЄОселя», що реалізується відповідно до [Постанови КМУ «Деякі питання забезпечення приватним акціонерним товариством “Українська фінансова житлова компанія” доступного іпотечного кредитування громадян України»](#) (від 02.08.2022 № 856). Цією Програмою можуть скористатися ВПО.

За інформацією, наданою ПрАТ «Укрфінжитло», обсяг фінансування цієї Програми у 2023 році становив 8,849 млрд грн (5855 кредитів). Обсяг фінансування у 2024-му, відповідно до фінансового плану, становить 19,2 млрд грн. Інформація щодо кількості ВПО та кількості виданих кредитів у Київській області за 2023 та 2024 роки наведена у таблиці.

Детальна інформація щодо активності ПрАТ «Укрфінжитло» у Попельнастівській МТГ відсутня, що створює перешкоди для аналізу реалізації Програми в розрізі громади.

В той же час наведені статистичні дані по Україні свідчать про необізнаність ВПО щодо Програми «ЄОселя» або ж про їхню незацікавленість в участі у ній. Це може бути пов'язано з обмеженими фінансовими ресурсами, значною сумою першого внеску (20%), підвищеними ризиками виконання умов кредиту тощо. Наразі ВПО отримують кредити за Програмою під базову ставку 7%, що може бути непідйомною сумою

Інформаційна доступність

Для аналізу доступності інформації для ВПО про житлові програми у Попельнастівській СТГ було опрацьовано [сайт](#) Попельнастівської сільської ради. На веб-порталі громади відсутня окрема вкладка «ВПО» чи «Інформація для ВПО». Актуальна інформація для ВПО подається у форматі новин. Пошук за ключовими словами «ВПО» дає результат. Що стосується теми житла для ВПО, наявні такі новини, як призначення житлової субсидії для ВПО, грошова допомога на оренду житла. На жаль, формат новин не дозволяє ВПО комплексно ознайомитися з житловими програмами та рішеннями у громаді. Тому доцільним є створення окремої вкладки «Інформація для ВПО» з розміщенням інформації щодо житла у форматі алгоритму дій.

Рекомендації

Згідно зі ст. 47 Конституції України, громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до

закону. Отже, держава повинна створити умови, за якими кожен громадянин буде мати змогу побудувати чи придбати житло, взяти його в кредит, орендувати.

Для покращення локальних/місцевих політик у сфері житлових прав ВПО та інших людей, які постраждали внаслідок війни, зокрема розвитку соціального житла в Попельнастівській громаді, рекомендується таке.

На загальнонаціональному рівні:

- Розробити стратегію нової житлової політики на території України, ухвалити нове житлове законодавство, яке відповідало б викликам сучасності, передбачало б механізми реалізації житлових прав ВПО (сьогодні основний документ у сфері житла в Україні — Житловий кодекс 1983 року, зі змінами).
- Напрацювати та ухвалити довгострокову державну програму забезпечення житлових прав ВПО у розрізі екстреного, тимчасового та постійного житла.
- Підвищити спроможність Рад з питань ВПО шляхом розроблення НПА, які б містили методичні рекомендації та правові механізми їх впливу на реалізацію і захист житлових прав ВПО.
- Збільшити фінансування місцевих бюджетів на будівництво нового житла для ВПО, реконструкцію житлового фонду, пільгове кредитування (залучення додаткового фінансування міжнародних організацій, країн-донорів, грантових програм, розв'язання питання справедливого спрямування цих коштів, зокрема шляхом формування зведеної публічної інформації про потреби).
- Розробити механізм компенсації витрат ВПО на оренду житла із визначенням критеріїв та строків такої компенсації («соціальна оренда»), додаткового залучення коштів грантів для пільгового іпотечного кредитування ВПО.
- Переглянути розмір мінімального першого внеску на житло (до 15%) для ВПО та фіксовану річну процентну ставку (з базової 7% до пільгової 3%) для ВПО за Програмою «ЄОселя».
- Широко інформувати ВПО щодо вимог і процедур участі в житлових програмах на національному та місцевому рівнях.
- Розробити та затвердити порядок проведення оцінки житлових потреб у територіальній громаді (Постанова КМУ).

На місцевому рівні:

1. Інформаційна доступність

- Створити розділ «ВПО» на веб-порталі громади. Забезпечити максимальне наповнення розділу для ВПО на офіційному сайті інформацією щодо забезпечення прав ВПО, зокрема житлових, наявних національних і локальних житлових програм.
- Широко інформувати ВПО про вимоги і процедури участі у житлових програмах на національному та місцевому рівнях.
- Додати заходи з підвищення рівня поінформованості ВПО про можливості, умови і механізми отримання тимчасового житла з фондів житла, призначеного для тимчасового проживання ВПО, та житлового фонду соціального призначення у відповідну Програму.
- Забезпечити ведення та оприлюднення на офіційному сайті громади рейтингових списків людей, які потребують житла для тимчасового проживання ВПО у громаді.

2. Ухвалення локальних нормативно-правових актів

- Розробити та затвердити порядок формування і розподілу житла з фонду тимчасового житла для ВПО із визначенням рейтингового списку взятих на облік ВПО, які потребують отримання житла.
- Розробити та затвердити програму забезпечення житлом ВПО у громаді з урахуванням попереднього досвіду придбання у комунальну власність міської ради житла; передбачити обсяг фінансування відповідно до наявних можливостей та потреб.
- Напрацювати стратегію довгострокових житлових рішень для ВПО, зокрема з подальшим залученням міжнародних гуманітарних організацій.
- Створити підрозділ / визначити відповідальну особу з формування локальної політики щодо ВПО у громаді, ухвалити відповідний нормативно-правовий акт.
- Залучати представників Ради з питань ВПО до розроблення локальних НПА щодо прав та інтересів ВПО.

3. Забезпечення житлом

- Провести моніторинг житлових потреб ВПО для вивчення їхніх реальних потреб у житлових програмах.

- Провести інвентаризацію житлових фондів і житлових приміщень у громаді, які може бути переведено у фонди житла для тимчасового проживання ВПО та фонд соціального житла для ВПО, зокрема на територіях приєднаних населених пунктів.
- Формувати фонди вільних земельних ділянок, які можуть бути привабливими для потенційних донорів у разі нового будівництва житла для ВПО.
- Передбачити в місцевому бюджеті кошти на формування фондів житла для тимчасового проживання ВПО з урахуванням потреби у наданні такого житла.
- Налагодити співпрацю з обласним відділенням Держмолодьжитла та з Обласним фондом підтримки індивідуального житлового будівництва на селі; розглянути можливість співфінансування регіональних програм надання житлових кредитів з місцевого бюджету.
- Активізувати співпрацю з міжнародними донорами з метою реконструкції/побудови соціального і тимчасового житла, доступного для ВПО.
- Запозичувати позитивний досвід напрацювань і реалізації органами місцевої влади рішень, спрямованих на забезпечення житлових прав ВПО.

4. Громадським організаціям

- Проводити широку інформаційно-просвітницьку кампанію серед ВПО з метою підвищення обізнаності щодо їхніх житлових прав, наявних житлових програм на місцевому і державному рівнях.
- Проводити навчання (тренінги, лекції, семінари) для представників органів місцевого самоврядування, які опікуються питаннями ВПО, зокрема забезпеченням житлових прав ВПО, які постійно проживають у громаді.

Дослідження провела Благодійна організація «Благодійний фонд «Стабілізаційні Сервіси»» у вересні – грудні 2024 року за фінансування Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю БО «БФ «ССС»» та не може використовуватися, щоб відобразити думку Агентства.

Підпишіться на наш фонд у соціальних мережах, щоби слідкувати за дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини щодо допомоги постраждалим людям в Україні та дізнаватися про актуальні зміни законодавства.

КОНТАКТИ БЛАГОДІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «Благодійний фонд "Стабілізаційні Сервіси"»

НАШ САЙТ:
<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:
info@radnyk.org

FACEBOOK:
[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:
[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:
[@SSS_Ukraine](https://www.t.me/SSS_Ukraine)

TWITTER:
[@SSS_Ukraine](https://www.x.com/SSS_Ukraine)